

Η ΕΝΟΡΙΑ

✓ «Ένορία» είναι τό θηλυκό του επίθετου «ένόριος», πού, ουσιαστικοποιημένο πιά, μετά τήν παράλειψη του ουσιαστικού «Έκκλησία», σήμαινε τήν Έκκλησία ή όποία βρίσκεται μέσα σέ όρισμένα γεωγραφικά όρια. Στή σημερινή της χρήση ή λέξη σημαίνει μιά όρισμένη χριστιανική κοινότητα, πού ζει σέ όρισμένη περιοχή καί έχει ως κέντρο της ένα ναό, του όποιου τό όνομα καί φέρει.

Ή ανθρώπινη κοινωνία (μορφές ανθρώπινης συμβιώσεως). Ο άνθρωπος, κατά τόν Άριστοτέλη, είναι «κοινωνικόν ζῶον» (Ήθ. Εὐδήμ. 1242 α 22). Τό νά ζει έξω από τήν ανθρώπινη κοινωνία δέν του ταιριάζει, αποτελεί υπέρβαση τῶν ορίων τῆς φύσεώς του¹, τῆς όποίας βασικότατο γνώρισμα είναι ή κοινωνικότητα – μιά κοινωνικότητα πού παρουσιάζει μεγάλη κατά τόπους καί εποχές πολυμορφία καί εξέλιξη, σέ αντίθεση μέ τή μονολιθική καί στατική κοινωνικότητα όρισμένων ζῶων.

Ετσι, από πολύ νωρίς ο άνθρωπος εντάσσεται καί ζει μέσα σέ κοινωνικές ομάδες, όπως: τήν οικογένεια, τήν παιδική συντροφιά, τήν επαγγελματική συντεχνία, τήν ψυχαγωγική ομάδα καί τήν πολιτική ή θρησκευτική ομάδα. Όλες αὐτές οί πρωταρχικές καί ἄμεσες κοινωνικές ομάδες, στίς όποιες μετέχει, τόν φέρνουν σέ επαφή μέ τήν ευρύτερη κοινωνία καί τόν εντάσσουν μέσα σ' αὐτήν. Τόν κάνουν, δηλαδή, νά αποδεχθεῖ καί νά εφαρμόσει τίς κοινωνικές ἀξίες μέσα στό ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον του. Αὐτή ή διαδικασία, πού όνομάζεται «κοινωνικοποίηση» του ατόμου, μπορεῖ νά διαρκέσει σ' ολόκληρη τή ζωή του.

Ή Τριαδικότητα του Θεού καί ή κοινωνία τῶν προσώπων. Κατά τήν Ἀγία Γραφή, ο άνθρωπος είναι «κοινωνικός» γιατί δημιουργήθηκε «κατ' εἰκόνα» του Θεού, πού είναι μέν ἀπλός στήν οὐσία του, ἀλλά Τριαδικός στίς Ὑποστάσεις ή τά Πρόσωπα. Μέ ἄλλα λόγια, ο ἴδιος ο Θεός είναι «κοινωνικός», ἀφοῦ τά Τρία Πρόσωπά Του βρίσκονται σέ διαρκή ἔνωση καί κοινωνία

1. Κατά τόν Άριστοτέλη ο άνθρωπος πού ζει έξω από τήν ανθρώπινη κοινωνία είναι «θεός» ή «θηρίον» (Πολιτικά 1,2,14, Ήθ. Νικομ. 7,1,2).

μεταξύ τους. Σύμφωνα με τούς Πατέρες της Ἐκκλησίας, τὰ Τρία Πρόσωπα τοῦ Θεοῦ διαλέγονται μεταξύ τους κατά τή δημιουργία τοῦ κόσμου (βλ. Γεν. 1,26: «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καί καθ' ὁμοίωσιν»), καί ἐνεργοῦν ἀπό κοινου γιά τή δημιουργία τῶν πάντων. Κατά τήν εὐστοχη διατύπωση τοῦ Μ. Ἀθανασίου: «Ὁ Πατήρ διά τοῦ Λόγου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ τὰ πάντα ποιεῖ». (Πρός Σεραπ., α, 28). Κατά τόν Εὐαγγελιστή Ἰωάννη: «τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατήρ, ὁ Λόγος καί τό Ἅγιον Πνεῦμα, καί οὗτοι οἱ τρεῖς ἐν εἰσι» (Α' Ἰω. 5, 7). Σ' αὐτό τό χωρίο φαίνεται πολύ ἐκδηλα καί ἡ τριαδικότητα τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἐνότητα τῆς θείας φύσεως, στήν ὁποία ἀπό κοινου μετέχουν τὰ Τρία Πρόσωπα. Ἀλλά καί ἡ μαρτυρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἀγάπη (βλ. Α' Ἰω. 4, 8 καί 16: «ὁ Θεός ἀγάπη ἐστί»), προϋποθέτει καί τονίζει τήν ἀγαπητική κοινωνία τῶν Τριῶν Προσώπων μεταξύ τους. Γιατί ὁ Θεός δέν ἐκδηλώνει μόνο τήν ἀγάπη Του πρός τὰ ἔξω, στίς σχέσεις Του μέ τόν ἄνθρωπο καί τήν ὅλη ἐν γένει δημιουργία, ἀλλά εἶναι ἀγάπη στή βαθύτερη οὐσία Του, καθεαυτόν, στήν κοινωνία τῶν Τριῶν Προσώπων μεταξύ τους. Γι' αὐτό καί δημιουργεῖ, ὄχι ἄτομα, ἀλλά κοινωνία προσώπων, ἀνθρωπότητα (Γεν. 1,27 καί 2,18).

Ἔτσι λοιπόν πλασμένος ὁ ἄνθρωπος, ὠθεῖται ἀπό τή φύση του νά «κοινωνήσῃ», ὄχι μόνο μέ τό Θεό καί Δημιουργό του, ἀλλά καί μέ τό συνάνθρωπο, μέ τόν ὁποῖο μοιράζεται τήν ἀνθρώπινη φύση.

Ἡ ἁμαρτία, ὅμως, διέστρεψε καί παραμόρφωσε τήν ἀνθρώπινη φύση, τήν ἔκανε ἐγωιστική, φίλαυτη. Ὑψωσε γύρω ἀπό τόν ἄνθρωπο τείχη ἀπομονώσεως καί ψυχρότητας, καί ἡ ἀπο-προσανατολισμένη πιά κοινωνικότητά του τόν ὁδήγησε σέ ποικίλες ἐκδηλώσεις κακότητος καί σκληρότητας, γιά τίς ὁποῖες μαρτυρεῖ ὁλόκληρη ἡ ἱστορία τοῦ κοινωνικοῦ βίου τῆς ἀνθρωπότητας (πρβλ: δουλεία, κάθε εἶδους ἐκμετάλλευση καί καταδυνάστευση ἀνθρώπου ἀπό ἄνθρωπο κτλ.).

Ἡ σπουδαιότητα τῆς Ἑνορίας γιά τήν Κοινωνία. Ἡ ἀποκατάσταση τῆς ἀληθινῆς ἀνθρώπινης φύσεως, πού εἶναι, ὅπως εἶδαμε, στήν οὐσία τῆς «κοινωνική», γίνεται «ἐν Χριστῷ», μέσα στήν Ἐκκλησία, πού εἶναι ὁλόκληρη παρούσα μέσα στό στενότερο γεωγραφικό χῶρο τῆς Ἑνορίας. Μέσα στήν Ἐκκλησιαστική κοινότητα τῆς Ἑνορίας ὁ ἄνθρωπος ξαναγεννιέται πνευματικά καί ἀποκτᾷ, στίς σχέσεις του μέ τούς συνανθρώπους του, τή σωστή προοπτική, τῆς ὁποίας βασικό γνώρισμα εἶναι ἡ ἀνιδιοτελής ἀγάπη. Ἀπαλλάσσεται ἀπό τὰ ἐγωιστικά καί νόσηρά στοιχεῖα τῆς «πεπτωκυίας» φύσεως καί ἀρχίζει νά βλέπει στό πρόσωπο τοῦ συνανθρώπου, ὄχι πιά τό ἀντικείμενο τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἀλλά τόν ἀδελφό του, «ὑπέρ οὗ Χριστός ἀπέθανε» (Ρωμ. 14, 15). Ἀπομακρύνεται ἀπό τόν ψυχρό ἀπομονωτισμό καί

αισθάνεται πώς είναι μέλος του σώματος του Χριστού, της 'Εκκλησίας. 'Ακόμα, μέ κέντρο και άφετηρία τήν εκκλησιαστική ζωή της 'Ενορίας, ό Χριστιανός, ενισχυμένος πνευματικά και γαλουχημένος μέ τή χριστιανική αντίληψη γιά τή ζωή και τό θάνατο, τόν άνθρωπο και τόν κόσμο, έπεκτείνει τήν άναγεννημένη ανθρώπινη παρουσία του σ' όλες τίς άλλες κοινωνικές περιοχές και μπολιάζει μέ τή χριστιανική ζεστασιά, ανθρωπιά και άνιδιοτέλεια τήν ευρύτερη ανθρώπινη κοινωνία.

Έτσι, ή 'Ενορία δέν είναι άπλώς μία έπιπλέον μορφή ανθρώπινης συμβιώσεως, αλλά έκφράζει κατεξοχήν τήν όρθή κοινωνικότητα του ανθρώπου και έπηρεάζει πρός τό καλύτερο τό όλο κλίμα της κοινωνικής του ζωής.

Έρωτήσεις

1. Σέ ποιές κοινωνικές ομάδες μετέχει ό άνθρωπος;
2. Ποιά σχέση υπάρχει ανάμεσα στην Τριαδικότητα του Θεού και στην κοινωνικότητα του ανθρώπου;
3. Ποιά ή σπουδαιότητα της 'Ενορίας γιά ολόκληρη τήν κοινωνία;

Κείμενα

1. «Καί έποίησεν ό Θεός τόν άνθρωπον, κατ'είκόνα Θεού έποίησεν αυτόν, άρσεν και θήλυ έποίησεν αυτούς». (Γεν. 1,27).

(Καί έπλασε ό Θεός τόν άνθρωπο, τόν έπλασε «κατ'είκόνα» του, έπλασε αυτούς άντρα και γυναίκα).

2. «Καί είπεν Κύριος ό Θεός· ου καλόν είναι τόν άνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αυτόν βοηθόν κατ'αυτόν... Καί ώκοδόμησεν Κύριος ό Θεός τήν πλευράν, ήν έλαβεν από του 'Αδάμ, είς γυναίκα... Ένεκεν τούτου καταλείπει άνθρωπος τόν πατέρα αυτού και τήν μητέρα αυτού και προσκολληθήσεται πρός τήν γυναίκα αυτού, και έσονται οί δύο είς σάρκα μίαν». (Γεν. 2, 18-24).

(Καί είπε ό Κύριος ό Θεός: «δέν είναι καλό νά είναι ό άνθρωπος μόνος· άς του πλάσουμε ένα βοηθό πού νά του μοιάζει... Καί μεταποίησε ό Κύριος ό Θεός τήν πλευρά πού πήρε από τόν 'Αδάμ σέ γυναίκα... Γι' αυτό ό άντρας θά έγκαταλείπει τόν πατέρα του και τή μητέρα του και θά προσκολληέται στη σύζυγό του, και θά είναι οί δύο μιά σάρκα).

3. «Του δέ πλήθους των πιστευσάντων ήν ή καρδιά και ή ψυχή μία, και ουδέ είς τι των υπάρχόντων αυτόν έλεγεν ιδιον είναι, αλλά ήν αυτοίς άπαντα κοινά. (Πράξ. 4, 32).

(Ή καρδιά και ή ψυχή του πλήθους των πιστών ήταν μία, και κανένας τους δέν έλεγε ότι κάτι από τά υπάρχοντά του ήταν δικό του, αλλά όλα ήταν κοινά γιά όλους).